

УКАЗАНИЯ „ОПОЗНАЙ СВОЯ КЛИЕНТ”

Въведение

Настоящите указания имат за цел да очертаят основните насоки, които банките следват при изграждането на превантивни системи срещу опитите да бъдат използвани умишлено или неволно при изпиране на пари и финансиране на терористични действия. При следване на процедурите за установяване на търговски отношения между банка и клиент, се създава възможност за събиране на достатъчно информация за самоличността на клиентите и за характера на техния бизнес, което от своя страна ще позволи на банките да управляват по-добре рисковете, свързани с дейността им.

Клиентът се определя като:

- физическо или юридическо лице, което има открита банкова сметка или е установило бизнес отношения с банката;
- лице, в чиято полза е открита сметка (действителният собственик);
- клиент на лице по чл. 3, ал. 2, т. 11 и 28 от ЗМИП, открило банкова сметка за депозирание на суми на цитирания клиент.

1. Обща част

1.1 Информацията, която се събира от клиента при откриване на банковата сметка, както и при последващите отношения с него, е поверителна и следователно не се разкрива или разгласява, освен в случаите, определени със закон. Обемът и съдържанието на събираната информация кореспондира със степента на риска, свързан със съответния клиент. Допълнителна информация, в рамките на нормативно определената, може да се изиска от клиента след откриване на сметката.

1.2 При извършването на презгранични преводи се спазват изискванията на Регламент (ЕО) № 1781/2006 на Европейския парламент и на Съвета, и на националното законодателство.

2. Политика на банката „Опознай своя клиент”

Основните елементи, които се съдържат в политиката „Опознай своя клиент”, са следните:

- 2.1 Политика за одобрение на клиент.
- 2.2 Процедури за идентификация на клиент.
- 2.3 Наблюдение на транзакции.
- 2.4 Управление на риска.

3. Политика за одобрение на клиент

3.1 Всяка банка разработва политика с определени критерии и параметри, според които да се преценява дали да се установят бъдещи отношения с потенциалния клиент на банката.

Определят се граници на допустимия риск по отношение на характера на бизнеса на клиента; място на регистрация или основно място на търговска дейност за юридическо лице;

адрес на постоянно пребиваване, гражданство за физическо лице; начин и форма на плащане; годишен/месечен обем на транзакциите; социално положение и финансово състояние. Критериите се използват, за да бъдат категоризирани клиентите според нивото на риска - нисък, нормален и висок. Лица, заемащи или заемали висша държавна длъжност (PEPs), свързаните с тях лица, както и кметовете и заместник-кметовете на общини, кметовете и заместник-кметовете на райони и председателите на общински съвети се определят като клиенти с по-висок риск, спрямо които се прилагат разширени мерки и се извършва засилено наблюдение. По преценка на ръководството на банката, нейните служители могат да продължат да прилага разширените мерки и наблюдението спрямо PEP и след като е престанало да заема висшата държавна длъжност за период по-голям от една година.

Въвеждат се изисквания по отношение на документацията и друга информация, която ще се събира от клиентите с различни нива на риск.

Банкова сметка не се открива или закрива, когато банката не е в състояние да приложи мерките за превенция, определени в чл. 3, ал. 1 от ЗМИП.

Когато лице открива или оперира със сметка от името и за сметка на трето лице, то в банката следва да се представят достатъчно убедителни документи, доказващи пълномощията, изготвени съобразно националното законодателство на третото лице.

В политиката на банката се определя вида на проверките, които е необходимо да се направят преди откриване на нова банкова сметка, с цел предпазване от установяване на бизнес отношения с лица с известно криминално минало или лица, включени в списъците на лица, свързани с терористични дейности или терористични организации.

Банката не открива анонимни сметки или сметки на фиктивни лица.

3.2 За всеки нов клиент банките изготвят профил и съответно се определя рисковата категория. Клиентският профил съдържа информацията, определена в ЗМИП и ППЗМИП, свързана с идентификацията на клиента, а също така може да включва и информация за социалното положение и финансовото състояние, характера и мястото на извършване на дейността му и данни за неговите контрахенти. Видът и обхватът на мерките за превенция ще зависят от степента на установения риск. При изграждане на клиентския профил банката изисква такава информация, която е необходима за преценка на риска и не затруднява допълнително клиента с нейното предоставяне. Данните, съдържащи се в клиентския профил, съставляват банкова и търговска тайна и не се разкриват пред трети лица, освен в определените от закона случаи.

3.3 Лица, за които източникът на доходи се установява лесно, могат да бъдат класифицирани в категорията с по-малък риск. Пример за такива лица са служителите от публичния сектор, чиито възнаграждения са оповестени, пенсионери, служители към правителството, държавни предприятия, правителствени организации. За тези случаи политиката на банката е да изисква спазването на основните мерки за превенция, като прегледът и актуализацията на базата данни за този вид клиенти се извършва през по-големи периоди.

Клиенти, които са носители на по-висок риск от средно допустимия за банката, се категоризират като високо рискови, в зависимост от миналото на клиента, характера и мястото на извършване на дейност, страната по седалище или месторождение, източника на средства и характера на неговите контрахенти. Банките прилагат разширени мерки за превенция в зависимост от резултатите от оценката на риска.

Подробно проучване на клиент се прави в случаи на неясен произход на средствата. Такива клиенти могат да бъдат: лица-нерезиденти; тръстове; благотворителни организации;

неправителствени организации; организации, получаващи дарение; компании с номинални собственици; REPs; клиенти, които физически не са присъствали в банката към момента на установяване на отношения с банката; лица със съмнителна репутация в публичното пространство.

3.4 Приетата и прилагана от банката политика за одобрение на клиенти не трябва да е твърде рестриктивна и не трябва да води до отказ от предлагане на определени дейности на публиката, включително на лица с нисък финансов и социален статус.

4. Процедура за идентификация на клиент

4.1 Политиката „Опознай своя клиент”, одобрена от Съвета на директорите (СД)или Управителния съвет (УС)на банката, съдържа ясно описание на процедура за идентификация на клиент, която се следва при различни събития като: установяване на отношения между банката и клиента; извършване на трансакции; възникване на съмнение относно автентичността/истинността или достатъчността на получените от клиента данни. Идентификацията и проверката на идентификационните данни са процеси, определени в чл. 6, ал. 1 и 2 от ЗМИП и чл. 2 и 3 от ППЗМИП. Банката събира достатъчно информация, за да може по задоволителен за нея начин да определи идентичността на всеки нов клиент и целта, за която клиентът установява отношения с нея. Достатъчност на информацията означава, че банката, следвайки законовите изисквания и прилагайки приетите Вътрешни правила, е направила такава оценка на клиента по отношение на риска, която може по безспорен начин да бъде доказана пред надзорния орган. Характерът на информацията/документите зависи от вида на клиента (физическо или юридическо лице) и от определения праг на риска.

За клиент - физическо лице, банката трябва да получи достатъчно документи, сред които поне един съдържащ снимка на лицето, за да бъде потвърдена неговата идентификация.

За юридически лица, банката трябва да изиска документи, с които се потвърждава правния статут, представителната власт и пълномощията на лице, което действа от името и за сметка на клиента. В кредитната институция се събира документация за структурата на собственост и на управление на клиента. Задължително се установяват физическите лица, които пряко или непряко притежават повече от 25 на сто от дяловете или от капитала на клиент - юридическо лице, или на друга подобна структура, или пряко или непряко го контролират. Когато клиент е фондация, организация с нестопанска цел или друго лице, което осъществява доверително управление на имущество или разпределение на имущество в полза на трети лица, банката установява физическото лице, в полза на което се управляват или разпределят 25 на сто или повече от имуществото на клиента. В случай, че структурата на юридическото лице не позволява да се определят физическите лица – действителни собственици, то тогава се определя група от физически лица, в чийто основен интерес е създадена или действа фондация, организация с идеална цел или лице, осъществяващо доверително управление на имущество или разпределение на имущество в полза на трети лица. Банките могат да определят и по-строги изисквания съобразно тяхната практика.

При определяне на обхвата на изискваните документи и на задълбочеността на анализа на клиентския профил, банката се основава на резултатите от прилагането на рисков базирания подход, с цел минимизиране на нейните разходи, които в крайна сметка се разпределят върху цената, заплащана от банковия клиент.

4.2 Банката въвежда система за актуализиране на наличната при нея информация, като периодът на актуализация е по-кратък за клиенти със статус различен от „нисък риск”.

4.3 Задължителните документи, които се изискват за проверка на идентификационните данни, са определени в чл. 6 от ЗМИП и чл. 2 и 3 от ППЗМИП. Банката, по своя преценка, може да изиска и допълнителни документи, извън определените в предходното изречение. По отношение на задължителните документи се

прилага кумулативният принцип. Кумулативният принцип не се прилага спрямо допълнително определените документи. Въз основа на първоначалния рисков профил, формиран на базата на задължителните документи, банката изисква и някои допълнителни документи, които да потвърдят коректното категоризиране в съответна рисков група или да послужат като основание за корекция на профила.

5. Изисквания за идентификация на клиенти – насоки

5.1 Сметки на доверители, тръст компании и компании с номинални собственици

В практиката има случаи, при които сметки на доверители, тръст компании и компании с номинални собственици се използват с цел заобикаляне на процедурите за идентификация. Банката следва да определи дали клиентът действа от свое име или като номинален представител или довереник от името на трето лице. Събира се информация за характера на дейността на компанията. При откриване на сметка на името на тръст компания, банката следва да се увери в идентичността на довереника и на физическото лице, в чиято полза се управляват или разпределят 25 на сто или повече от имуществото. В случай, че физическото лице не може да бъде индивидуализирано, банката идентифицира група физически лица, в чиято полза е създаден тръстът. Когато физическите лица, в чиято полза е създаден тръстът, не фигурират в официалните документи за неговото учредяване и актуално състояние, се прилага способът, определен в чл. 6, ал. 2 от ЗМИП.

5.2 Банката трябва да е много внимателна по отношение на компании, които неофициално се ползват от трети лица за откриване на банкови сметки, като умишлено се скрива от кредитната институция този факт. В случай, че банката установи подобен факт преди откриване на сметката, тя не встъпва в отношения с потенциалния клиент и преценява дали да уведоми дирекция "Финансово разузнаване" (ДФР) на Държавна агенция "Национална сигурност". Когато банката установи горното впоследствие, след откриване на сметката, тя извършва обстоен анализ на структурата на управление и контрол на юридическото лице, на произхода на средствата, с които оперира дружеството, и на лицата, които управляват дейността. Своевременно се изпраща доклад до ДФР.

5.3 Когато в качеството си на титуляр нотариус, адвокат или друго лице по чл. 3, ал. 2, т. 28 ЗМИП, от Република България, от държава-членка на ЕС или от държава, включена в списъка по чл. 4, ал. 9 ЗМИП, открие банкова сметка и сметката се използва за депозиране на суми на клиент на титуляра, банката не извършва идентифициране на този клиент и не изисква декларация за произход на средствата. Банката обаче трябва да е сигурна, че идентификацията е извършена и декларацията е приета от титуляра на сметката и ще бъде на разположение на банката при поискване. За целта всяка банка разработва писмени процедури за откриване и работа със сметки от описания вид. Задълженията на титулярите на сметките по отношение на идентификацията и установяване произхода на средствата на техните клиенти, могат да бъдат елемент от договора, сключван с банката.

5.4 При установяване на взаимоотношения с PEPs или свързани с тях лица, банката трябва предварително да събере достатъчно информация за лицето от посочената категория. В случая, под достатъчност на информацията се разбира както придобитата чрез задължителната идентификация и нейната проверка, така и допълнителната информация, с която банката се е сдобила след прилагане на разширените мерки, описани в чл. 8, ал. 3 от ППЗМИП, включително и информацията, публикувана в публичното пространство. Освен проверка на идентичността, банката трябва да е информирана за произхода на средствата, преди да установи отношения с PEPs или свързани с тях лица. Решението за откриване на сметка се взема от служител на ръководна длъжност, определен от УС, съответно СД на банката. Одобрение от същия служител се изисква и в случаите, когато се установи, че клиент или действителен собственик на клиент - юридическо лице, е PEPs или свързано с него лице по смисъла на чл. 8а, ал. 5 от ППЗМИП. Политиката на банката за одобрение на

клиент съдържа изричен текст, описващ процедурата за получаване на одобрение в цитираните случаи. Сметките са предмет на засилено текущо наблюдение.

5.5 Банкови сметки, открити без физическо присъствие на клиент

С въвеждането на интернет банкиране, все по-голям брой сметки се откриват от банките, без да се изисква физическо присъствие на бъдещия клиент в офис на банката. Тези случаи крият по-висок риск, поради което банката трябва да прилага подходящи мерки за неговото минимизиране. За да се увери в истинността на идентификационните данни, банката може да изиска всеки представен документ да бъде нотариално заверен за вярност на съдържанието или да й бъдат представени допълнителни документи. Допълнителен способ за управление на риска е въвеждане на изискване първото плащане по операцията или сделката да се осъществи чрез сметка, открита на името на клиента в българска банка, клон на чужда банка, получила разрешение (лицензия) от Българската народна банка да осъществява дейност в страната чрез клон, или в банка от страна - членка на Европейския съюз.

Банката може да се възползва от възможността, предоставена в чл. 6а от ЗМИП и да се позове на данни от предходно идентифициране при наличие на посочените в цитирания член условия.

6. Наблюдение на транзакции

Текущото наблюдение е съществен елемент за изграждане на адекватни процедури „Опознай своя клиент”. Банката може ефективно да контролира и намали своя риск, единствено ако има информация за обичайната дейност на клиента, така че да е в състояние да идентифицира операции, които попадат извън рамките на изградения клиентски профил. Разбира се, обхватът на наблюдението ще зависи от рисковата категория, в която е класифициран клиентът. Банките трябва да обръщат специално внимание на всички сложни, необичайно големи транзакции и на всички необичайни типове операции, които нямат очевиден икономически и правен смисъл. За определена категория сметки, банката може да определи в правилата си прагове и да наблюдава с повишено внимание всички транзакции, надвишаващи тези прагове. Операции, свързани с големи суми в брой, които не са характерни за обичайния бизнес на клиента, трябва да привлекат вниманието на банковия служител. Сметки, по които ежедневно се поддържа символично салдо (наличност) в сравнение с големите по размер операции, отразени по сметката, следва също да са обект на задълбочен анализ, тъй като такива сметки често се използват като „транзитни”. Обект на интензивно наблюдение са сметки на клиенти, определени като високорискови. Всяка банка определя ключови индикатори за такъв вид сметки, като например – произход на средствата, вид на операцията, място на извършване на дейността и др. рискови фактори. Банката изгражда и разполага със система за периодичен преглед на различните сметки по рискови категории клиенти и прилага разширени мерки спрямо клиенти със статус различен от определения от банката нормален (среден) риск. Прегледът се извършва поне два пъти годишно.

7. Отношения между банката и лица, носители на нисък риск

Общото правило при установяване на отношения с клиенти е прилагане на пълния обхват от мерки за комплексна проверка, включващи и изискването за идентифициране на действителния собственик. Въпреки това съществуват условия, при които рискът от изпиране на пари и финансиране на терористични организации и дейности е нисък. Такива са например случаи, при които информацията за идентичността на клиента и действителния собственик на клиента е публично достъпна и известна, или където на национално ниво са разработени и се прилагат адекватни системи за проверка и контрол. При наличието на тези условия държавите-членки на Европейския съюз могат да разрешат на кредитните и

финансовите си институции да прилагат опростени мерки при идентификацията и верификацията на данните за клиентите и действителните им собственици.

ЗМИП позволява спрямо определени лица и сделки да се прилагат опростени мерки за комплексна проверка. Нормативната рамка е предвидила изчерпателно изброяване и не допуска включването на допълнителни лица и сделки извън посочените.

Определянето в ниско рискова категория не означава, че спрямо лицата в групата не се прилагат мерки за комплексна проверка. Международните стандарти и Европейската директива 2005/60/ЕО препоръчват да се определи наличието на следните условия:

- дали конкретния случай притежава характеристиките за категоризиране за опростена комплексна проверка;

- съществуване на възможност за преценка на аномалии в клиентския профил. За целта банката следва да разполага с адекватна обективна и субективна информация и да извършва текущо наблюдение.

- банката да бъде в състояние да изпълнява задълженията си за съхраняване на информацията за клиента, по начин и в срок определен от закона, така че при отправени запитвания от компетентните органи, да може да осигури данни за установените бизнес отношения с клиент.

Независимо от това, че клиент е категоризиран като ниско рисков и спрямо него се прилагат опростени мерки, то за банката остава задължението при възникване на съмнение, че сделката или операцията е свързана с изпиране на пари, да приложи мерките по чл.3, ал. 1 от ЗМИП. С други думи, банката трябва:

- да познава клиентската самоличност, за да я посочи при изпращането на доклад за съмнителен случай;

- да наблюдава клиентските сделки, за да може да забележи съмнителни дейности.

В ЗМИП са предвидени минимума от мерки, които се прилагат към носителите на нисък риск. Възприетият подход отразява Европейската практика и се състои в следните стъпки:

- извършва се задължителна идентификация, която минимум включва установяване на самоличността на клиента и проверка на представените данни;

- провежда се минимален мониторинг.

8. Прекратяване на отношения с клиент

Когато банката не може да извърши идентификация на клиента в случаите на вече установени отношения, тя е длъжна да ги прекрати. Кредитната институция преценява дали да се изпрати уведомление до дирекция "Финансово разузнаване" (ДФР) на Държавна агенция "Национална сигурност" по реда на чл. 11 от ЗМИП.

9. Управление на риска

9.1 Съветът на директорите/Управителният съвет на банката трябва да осигури прилагането на адекватна програма „Опознай своя клиент” чрез приемане на подходящи процедури и създаване на условия за ефективното им изпълнение. Програмата обхваща механизми за наблюдение и контрол, подготовка на доклади за мениджмънта, разделение на задълженията на служителите, пряко обслужващи клиентите на банката, както и на тези, обработващи финансовата информация за клиентите, провеждане на обучения. Задълженията

трябва да бъдат изрично определени, за да се осигури ефективното изпълнение на банковите политики и процедури. Банката, след съгласуване със СД/УС, разработва процедури за изграждане на рисков профил на нейните съществуващи и нови клиенти, за прилагане на различни мерки за превенция съобразно рисковете, характерни за отделните транзакции, сметки и клиенти.

9.2 Службите за вътрешен контрол и специализираните служби играят важна роля при оценка на банковата политика „Опознай своя клиент” и на процедурите, както и при осигуряване на тяхното спазване. Като правило, службата за вътрешен контрол трябва да осигури независима оценка на политиките и процедурите на банката, включително тяхното съответствие с правната и регулаторна рамка. Съставът на службата включва високо компетентни лица, с опит в банковото дело. Вътрешните проверители инспектират правилното прилагане на процедурите в банковите клонове и отразяват всички несъответствия при тяхното прилагане. Докладите с констатациите и препоръките за предприемане на мерки срещу нарушенията на ЗМИП, ППЗМИП и Вътрешните правила, заедно с обясненията и/или възраженията на ръководителя на проверявания обект на банката, се представят на мениджмънта на кредитната институция.

10. Въвеждане на нови технологии

Банката обръща специално внимание на всяка опасност, свързана с изпиране на пари, която може да възникне при въвеждане на нови технологии (включително Интернет банкиране), благоприятстващи анонимност. За целта се предприемат мерки за превенция срещу използването на новите технологии за схеми за изпиране на пари. През последните години нарасна употребата на електронни платежни инструменти за покупка на стоки, за плащане на услуги, за превод на парични средства чрез използване на електронни канали, за изтегляне на пари в брой от банкомати. Банката осигурява стриктно спазване на процедурите за опознаване на клиента преди издаването на банкова карта.

11. Мерки срещу финансиране на тероризъм

11.1 Правилата на всяка банка съдържат критерии за установяване на съмнителни транзакции, свързани с финансиране на терористични действия. Разработват се подходящи механизми за засилено наблюдение на сметки, за които се предполага, че са свързани с терористични организации. Своевременно се изпраща доклад до ДФР в случай, че предположението не отпадне.

11.2 Преди установяване на отношения с потенциални клиенти, задължително се проверява дали лицата не фигурират в списъците за лица и организации, свързани с терористична дейност, а при актуализация на тези списъци, се извършва регресна проверка за наличието или отсъствието на лица от клиентската база на банката в тези списъци. При съвпадение на потенциален клиент или клиент от базата данни с лице от списъците, незабавно се изпраща доклад до МВР и ДФР. Списък на държавите и организациите, спрямо които Република България прилага забрана или ограничения върху продажбата и доставките на въоръжение и на свързано с него оборудване, в съответствие с Резолюции на Съвета за сигурност на ООН и решения на Европейския съюз и на Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа е утвърден с Постановление на Министерски съвет и периодично се актуализира. Списък на лица и организации, свързани с терористични действия, е публикуван на страницата на ООН на адрес:

<http://www.un.org/sc/committees/1267/consolist.shtml>.

12. Кореспондентски отношения

12.1 Кореспондентските отношения имат за цел да осигурят предоставянето на банкови услуги от една банка (кореспондент) на друга банка (респондент). Тези услуги

включват трансфер на средства, захранване на кореспондентски сметки, сключване на споразумения, клиринг на чекове и др. Банката събира достатъчно информация за кредитната институция, с която желае да установи кореспондентски взаимоотношения, така че да разбере напълно характера на дейността ѝ. Публично достъпната информация е ценен източник за репутацията на институцията и качеството на надзора ѝ. Банката трябва да разполага с данни за мениджмънта на институцията - респондент, за качеството на нейните вътрешни механизми за контрол срещу изпирането на пари и финансирането на тероризъм, целта, за която се установяват кореспондентски отношения. Когато се прецени, че кореспондентските отношения могат да бъдат установени, се прави предложение за одобрение до СД/УС. След получаване на одобрение, писмено се документират отговорностите на всяка от институциите по прилагане на мерките срещу изпирането на пари и финансирането на тероризъм. Когато достъп до кореспондентската сметка на кредитна институция имат и трети лица – клиенти на институцията-респондент, банката-кореспондент трябва да се увери, че институцията-респондент осъществява идентифициране, проверка на идентификацията и текущо наблюдение върху третите лица. Кореспондентската банка трябва също така да се увери, че при поискване, в кратък срок, предварително определен между двете институции, банката-респондент е в състояние да предостави идентификационни и други данни за лица с достъп до кореспондентската сметка.

12.2 Кореспондентски отношения с банки в юрисдикции, в които нямат юридическо присъствие („шел-банки”).

ЗМИП забранява на банките да установяват кореспондентски отношения с шел-банки. Шел-банките нямат право да извършват дейност на територията на Р. България. Кредитните институции не установяват кореспондентски отношения с банки извън България, които позволяват техните сметки да бъдат използвани от шел-банки. Банките трябва да бъдат изключително бдителни, когато продължават кореспондентските си отношения с банки-респонденти, базирани в страни със занижени стандарти за превенция срещу изпирането на пари и финансирането на тероризма.

13. Парични преводи

Банките използват паричните преводи като метод за трансфер на суми между техни клиенти. Паричните преводи включват както транзакции на територията на Европейската Общност, така и трансфери извън рамките на Общността. Тъй като този вид преводи не включва физическо придвижване на валута, той се счита за бърз и сигурен метод за трансфер на парични стойности от едно място до друго.

13.1 Паричният превод е операция, осъществена от името на наредител (физическо или юридическо лице) чрез банка по електронен път, с цел да се доставят парични средства на получател (бенефициент) в друга или в същата банка. Наредителят и получателят могат да бъдат едно и също лице.

13.2 Превод извън рамките на Общността, следва да се разбира в смисъла, определен в чл. 7 от Регламент 1781/2006/ЕО и представлява паричен превод, при който едната от двете институции - банката на наредителя или банката на получателя е базирана в държава, извън границите на Европейската общност. Той може да включва участието на една или повече посреднически институции.

13.3 Превод в рамките на Общността е определен в чл. 6 от Регламент 1781/2006/ЕО и означава паричен превод, при който банката на наредителя и банката на получателя са базирани на територията на Европейската общност. Той също може да включва участието на посреднически институции.

13.4 Паричният превод е незабавен и най-предпочитан начин за трансфер на средства. Затова е необходимо да се изградят защитни системи срещу използването на паричните преводи за финансиране на терористични действия и за изпиране на пари. За целта е необходимо да се осигури предаването на основната информация за наредителя от банката-наредител до банката-получател. По този начин, при възникване на съмнение, цялата налична информация може да бъде предадена на ДФР, ако съмнението не отпадне.

13.5 Преводи извън рамките на Общността трябва да включват елементите, определени в Регламент (ЕО) № 1781/2006 на Европейския парламент и на Съвета. Всеки превод трябва да бъде съпроводен от точна и съдържателна информация за наредителя. Информацията трябва да съдържа името, адреса и номера на сметката на наредителя. Адресът може да бъде заместен с дата и място на раждане на наредителя, с клиентски номер или с национален идентификационен номер. Когато наредителят няма банкова сметка, се посочва уникален идентификационен номер, който дава възможност да се проследи транзакцията, за да се получи необходимата информация за платеца. Когато паричните преводи се осъществяват чрез batch file, пълната информация за платеца се посочва само във файла и не е задължително да съпътства всеки индивидуален трансфер, включен в batch file.

13.6 За преводи, осъществявани в рамките на Общността, Регламентът допуска за достатъчно посочването на номер на банковата сметка на наредителя или на уникален идентификационен номер, който дава възможност за лесно установяване на наредителя. Институцията на получателя обаче има право да поиска от институцията на наредителя, и последната се задължава да й предостави, пълната информация за наредителя в рамките на три работни дни от получаване на искането.

13.7 Изключения. Горепосаните изисквания не се отнасят за междубанкови трансфери, при които наредителят и получателят са банки.

13.8 Роля на банката-наредител, посредническата институция и банката-получател, определени в Регламент 1781/2006/ЕО.

13.8.1 Банка-наредител е изпълняващата институция на наредителя на паричния превод. Банката-наредител трябва да осигури наличието на цялата задължителна информация за наредителя, която съпътства паричния превод. Банката трябва също да потвърди и да съхранява информацията за период не по-малък от пет години.

13.8.2 Посредническата институция, която посредничи при изпълнението на парични преводи, както при преводи в рамките на, така и при преводи извън рамките на Общността, трябва да осигури предаването на цялата информация за наредителя, подадена от банката-наредител. Когато съществуват технически пречки за предаване на цялата информация за наредителя, посредническата институция трябва да запази информацията за период от пет години.

13.8.3 Банката-получател трябва да разполага с ефективни процедури, базирани на риска, за да установи своевременно парични преводи, при които информацията за наредителя липсва или е непълна. Липсата или непълнотата на информацията за платеца може да послужи като основание на банката-получател да върне превода или да поиска допълнителна информация за наредителя. Когато банката-наредител редовно не изпълнява задълженията си за изпращане на изискваната информация за платеца, банката-получател предприема няколко стъпки, като първоначалните са изпращане на предупредително писмо и определяне на краен срок за получаване на липсващата информация. След изтичане на крайния срок, банката-получател може да ограничи или да откаже последващо получаване на преводи от банката-наредител, или да прекрати отношенията с неизрядната банка-наредител, като същевременно изпраща доклад до ДФР за този факт.

13.9. При подготовка на правила за извършване на парични преводи, банката може да ползва документът, подготвен от Работната група към от трите комитета - Комитета на европейските банкови надзорници, Комитета на европейските надзорници по застраховане и доброволно осигуряване и Комитет на европейските регулаторни органи за ценни книжа, и публикуван на Интернет страницата на БНБ, под заглавие *Общо съгласие за задълженията, произтичащи от Европейския регламент 1781/2006 относно информацията за платеца, съпътстваща паричните преводи, към доставчиците на платежни услуги на получателя.*

14. Ръководител на специализираната служба

Банката определя лице на ръководна длъжност, което ръководи и отговаря за организацията на дейността на специализираната служба по чл. 6, ал. 5 от ЗМИП. Лицето осъществява връзката между банката и БНБ, ДФР, правоохранителните органи, прокуратурата и другите институции, участващи в противодействието на процеса на изпиране на пари и финансиране на тероризма. Ръководителят на специализираната служба отговаря за своевременното изпращане на доклади за съмнителни операции и лица до ДФР и МВР.

15. Съхраняване на информация от банката

15.1 Въвежда се система за съхраняване на информацията по подходящ и надежден начин, който да дава възможност за възстановяване на отделните транзакции и на съдържащата се в тях информация, за целите на разследване на деяния, свързани с изпиране на пари или финансиране на тероризъм.

15.2 Съхранява се следният минимум данни, отнасящи се до отделните транзакции:

- вальор на транзакцията и датата на нейното отразяване в счетоводната система на банката;
- референтен номер на транзакцията и уникален регистрационен номер на платежния документ;
- наредител и получател по транзакцията;
- код или наименование на банката на наредителя и на банката на получателя;
- вид на транзакцията;
- данни относно плащането;
- размер на транзакцията.

Посочените елементи на съхраняваната информация са обяснени в чл. 10 от Наредба № 3 на БНБ.

15.3 Данните за клиентите, документите за извършените операции и сделки, както и посочената информация в т. 15.2 се съхраняват за срок от пет години. Всяка банка предприема подходящи стъпки за разработване на система за съхраняване на информацията, така че същата да може да се извлича по лесен и бърз начин при поискване от компетентните органи.

16. Информация за плащания в брой на стойност над 30 хил. лв. или тяхната равностойност в чужда валута.

16.1 Всяка банка предоставя информацията по чл. 11а от ЗМИП на ДФР, до 15-о число на месеца, следващ месеца, за който се отнася информацията.

16.2 При поискване от БНБ, банката изпраща статистическа информация за плащанията в брой, във вид и в срок, посочени от Централната банка.

17. Обучение на служителите

Банката приема Програма за обучение на служителите. Програмата за обучение се актуализира периодично и има за цел да създаде адекватни познания на служителите за прилаганата политика „Опознай своя клиент”. Фокусът на всяко обучение трябва да бъде съобразен и с конкретните задължения на служителите. Очаква се банката да подготви различни програми при обучение на касиери, служители от бек-офиса и служители, пряко обслужващи клиентите.

Всеки новопостъпил служител трябва да бъде запознат с националната и международна правна рамка за превенцията срещу изпиране на пари и финансиране на тероризъм, и с Вътрешните правила на банката, приети на основание чл. 16 от ЗМИП. Банката трябва да разполага с адекватни механизми за преценка и последващо наблюдение на новоназначените служители, с цел недопускане криминални елементи да използват ресурсите на банката.

Управление „Банков надзор”